

**Το ιεραποστολικό και ιατροκοινωνικό έργο του Αρχιεπισκόπου Τιράνων,
Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας κ.κ. Αναστασίου**

Θεόδωρος Ι. Δαρδαβέσης

Καθηγητής και Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΑΠΘ

Συστιχούμενος στην επιταγή «*καθώς απέσταλκέ με ὁ πατήρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς*» ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος, νεότατος, ξεκίνησε το ιεραποστολικό του έργο. Ένα έργο που, κατά τον ίδιο, δεν αποτελεί συμπλήρωμα ή παράρτημα εκκλησιαστικών δραστηριοτήτων, αλλά βασική έκφραση πίστης και αυτοσυνειδησίας. Ένα έργο, που δεν συνεπάγεται φυγή από τον οικείο γεωγραφικό ή κοινωνικό χώρο προς άγνωστες και εξωτικές περιοχές του κόσμου, αλλά σταθερό προσανατολισμό προς το κέντρο της χριστιανικής εμπειρίας, της πίστης, της ελπίδας και της αγάπης, ώστε να κατανοηθεί το μυστήριο της σωτηρίας του Χριστού στην παγκόσμια και εσχατολογική προοπτική του.

Το 1959 ίδρυσε και διεύθυνε το πρώτο ιεραποστολικό περιοδικό στην Ελλάδα, με τίτλο «*Πορευθέντες*». Ένα περιοδικό που υπήρξε πηγή έμπνευσης και προβληματισμού για προσφορά πνευματικού και κοινωνικού έργου σε λαούς, που δεν είχαν ακόμα την ευκαιρία να απεμπλακούν από τα δεσμά της άγνοιας και της δυστυχίας.

Το 1962 ίδρυσε το «*Διορθόδοξο Ιεραποστολικό Κέντρο*», το οποίο προσέφερε το έναυσμα για την ελληνόφωνη ιεραποστολική αφύπνιση των νεότερων χρόνων.

Το 1964 ξεκίνησε τις ιεραποστολικές του εξορμήσεις στην αφρικανική ήπειρο, με επίκεντρο την Ουγκάντα. Πρώτο του μέλημα ήταν να μάθει τις τοπικές διαλέκτους και να γνωρίσει ήθη και έθιμα διαφόρων φυλών, τα οποία πάντα σεβάστηκε.

Την περίοδο εκείνη προσβλήθηκε από βαρύτατης μορφής μαλάρια, που τον ανάγκασε να απομακρυνθεί από την Αφρική και να αφοσιωθεί σε κύκλο λαμπρών μεταπτυχιακών σπουδών στη Γερμανία.

Το 1969 επιστρέφοντας στην Αθήνα οργάνωσε και διεύθυνε το «*Διορθόδοξο Κέντρο της Εκκλησίας της Ελλάδος*» (1971-1975), διετέλεσε Γενικός Διευθυντής της «*Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος*» και ίδρυσε το ιεραποστολικό περιοδικό «*Πάντα τα Έθνη*».

Το 1981, μετά την πλήρη αποκατάσταση της υγείας του, αναχώρησε και πάλι για την Αφρική, όπου μέχρι το 1991 διετέλεσε Μητροπολίτης Ειρηνουπόλεως και Ανατολικής Αφρικής με περιοχές δικαιοδοσίας την Κένυα, την Ουγκάντα και την Τανζανία.

Αντιμετωπίζοντας με παρρησία, ποικίλα και διαρκώς αναφυόμενα προβλήματα οργάνωσης, χρηματοδότησης, στελέχωσης, εκπαίδευσης, μετάφρασης στις τοπικές διαλέκτους, πέτυχε να διαδώσει τον Θείο Λόγο. Το πέτυχε σεβόμενος την ιδιάζουσα ψυχολογία των ανθρώπων με ετερόκλητες

αναφορές. Το πέτυχε υποσκελίζοντας κοινωνικά και πολιτιστικά φράγματα, παρά τη ρευστότητα των κοινωνικών και πολιτικών αναστατώσεων που ταλάνιζαν και συνεχίζουν να ταλανίζουν τη, λεγόμενη, «*Μαύρη Ήπειρο*». Το πέτυχε, τέλος, χωρίς ποτέ να ασκήσει πίεση στους ιθαγενείς να απομακρυνθούν από τις πατρώες παραδόσεις τους.

Ίδρυσε την Πατριαρχική Σχολή «*Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος*», χειροτόνησε 62 Αφρικανούς ιερείς και χειροθέτησε 42 αναγνώστες – κατηχητές από οκτώ (8) διαφορετικές φυλές. Προώθησε τη μετάφραση της Θείας Λειτουργίας σε τέσσερις (4) τοπικές διαλέκτους, οργάνωσε 150 και πλέον ορθόδοξες ενορίες και πυρήνες, ανήγειρε δεκάδες ναούς, επτά (7) ιεραποστολικά κέντρα και δημιούργησε σχολεία και υγειονομικούς σταθμούς.

Τα όσα πραγματοποίησε ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος κ. Αναστάσιος στην Αφρική αποτελούν εφαρμογή της Παύλειας διδασκαλίας για κατάλυση όλων των φραγμών μέσω του Χριστού: «*Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἶς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ*».

Το έργο του Αρχιεπισκόπου Αναστάσιου στην Αφρική αποτελεί οδηγό για το έργο που πρέπει να επιτελείται σε πάμπτωχες περιοχές του κόσμου, ώστε να συγκρατούνται εξαθλιωμένοι συνάνθρωποί μας στις εστίες τους και να μην αναζητούν απέλπιδες διεξόδους μέσω των μεταναστευτικών ρευμάτων. Και ας μη λησμονούμε, ότι η Αφρική έχει απεριόριστες δυνατότητες ανάπτυξης και απίθανο φυσικό και ορυκτό πλούτο, δεδομένα που θα αναδειχθούν ακόμη περισσότερο τα προσεχή χρόνια.

Το έργο του Μακαριότατου στην Αφρική αποτελεί, επιπρόσθετα, οδηγό για τη ανάπτυξη δεσμών της χώρας μας με τους αφρικανικούς λαούς, μέσω των ιεραποστολών, ειδικά την τρέχουσα περίοδο, που αριθμός των ελληνικών διπλωματικών διαπιστεύσεων στην Αφρική έχει συρρικνωθεί δραματικά.

Το 1991 αποτελεί ορόσημο για τον Αναστάσιο, την Ορθοδοξία και της πάλης του πνεύματος με τον υλισμό. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο που ανέθεσε τη δύσκολη αποστολή της επί των ερειπίων αναστήλωσης της Ορθοδόξου Αυτοκέφαλου Εκκλησίας της Αλβανίας, που είχε καταρεύσει ύστερα από 46 χρόνια διωγμών του μοναδικού ανά τον κόσμο αθεϊστικού κράτους.

Το ανθρώπινο υλικό με το οποίο ο Αρχιεπίσκοπος κλήθηκε να ανασυγκροτήσει την Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αλβανία, ήταν 12 πρεσβύτεροι και τρεις διάκονοι, όλοι υπερήλικες, ασθενείς και βασανισμένοι στη ζωή τους, με φυλακίσεις και εξορίες.

Ο Αναστάσιος πέτυχε στην Αλβανία ένα θαύμα. Συγκροτήθηκαν εκ του μηδενός περισσότερες από 400 ενορίες, ιδρύθηκαν στο Δυρράχιο Θεολογική – Ιερατική Σχολή, στο Αργυρόκαστρο και στο Σούκθ Εκκλησιαστικά Λύκεια, καθώς και Κέντρα Νεολαίας σε 50 πόλεις. Εκπαιδεύτηκαν και χειροτονήθηκαν 150 νέοι κληρικοί και εκδόθηκαν δεκάδες λειτουργικά και άλλα θρησκευτικά βιβλία.

Ο Αρχιεπίσκοπος συνέστησε Τεχνική Υπηρεσία μέσω της οποίας οικοδομήθηκαν 148 νέοι ναοί, αναστηλώθηκαν 70 μοναστήρια και εκκλησίες

και θεμελιώθηκε το πρώτο γυναικείο μοναστήρι. Χτίστηκαν, επίσης, σχολεία, ιδρύθηκαν κλινικές, ξενώνες και κατασκηνώσεις για τη νεολαία.

Κορυφαίο τεχνικό έργο της Αρχιεπισκοπής στην Αλβανία είναι το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο στην περιοχή Βαπούνι. Ένα έργο που δημιουργήθηκε με οικολογικές προδιαγραφές και αποτελεί πλέον μια σημαντική πηγή άντλησης πόρων για την επίταση της εκκλησιαστικής και κοινωνικής προσφοράς της Ορθοδόξου Εκκλησίας στον λαό της Αλβανίας.

Ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος φρόντισε για τη διανομή εκατοντάδων τόνων τροφίμων, ιματισμού και φαρμάκων στον αλβανικό λαό, ανεξάρτητα θρησκευμάτων. Μερίμνησε για τη δημιουργία τυπογραφείων, κηροπλαστείων, ξυλουργείων, εργαστηρίου αγιογραφίας και συντήρησης εικόνων παρέχοντας αυτονομία στο έργο της Αρχιεπισκοπής και προσφέροντας εργασία σε πολλούς ανθρώπους.

Παράλληλα με την ανασύσταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας ανέπτυξε προγράμματα στα πεδία της εκπαίδευσης, της υγείας, της κοινωνικής πρόνοιας, της αγροτικής ανάπτυξης, του πολιτισμού και της οικολογίας.

Στην κρίση του Κοσσυφοπεδίου το 1999, οργάνωσε ανθρωπιστικό πρόγραμμα για τη φροντίδα 33.000 μουσουλμάνων προσφύγων σε διάφορες πόλεις της Αλβανίας, ενώ αποφάσισε να διαθέσει ένα μεγάλο ποσό που είχε συγκεντρωθεί για την ανοικοδόμηση του Ορθόδοξου Καθεδρικού Ναού των Τιράνων για την αποκατάσταση μουσουλμανικών ιεροδιδασκαλείων και τεμένων που είχαν καταστραφεί σε περιοχές της πρώην Γιουγκοσλαβίας.

Ο Αναστάσιος αγωνίστηκε και συνεχίζει να αγωνίζεται για την άμβλυση των αντιθέσεων στα Βαλκάνια. Ένας αγώνας, που συνδυαστικά με το σύνολο του έργου του, συνεισέφερε ώστε να υποδειχθεί το 2000 ως υποψήφιος για την απονομή του Βραβείου Νόμπελ Ειρήνης.

Μακαριότητα

Η πανεπιστημιακή κοινότητα του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εκφράζει την ευγνωμοσύνη της για όλα όσα προσφέρετε με το πνευματικό, ιεραποστολικό και κοινωνικό σας έργο και για όλα όσα διδάσκετε με τον λόγο και τη στάση ζωής σας.

Θ. Ι. Δαρδαβέσης

Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2018